

Avdelningen för Krisberedskap och civilt försvar

Salumeh Bastami

Salumeh.bastami@socialstyrelsen.se

Regeringskansliet

Socialdepartementet

s.sl@regeringskansliet.se

s.remissvar@regeringskansliet.se

Socialstyrelsens yttrande över Slutbetänkande av Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap (SOU 2025:68)

Socialdepartementets ärende nr. KN2025/01289

Socialstyrelsen har fått möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet från Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap (SOU 2025:68). Yttrandet tar sin utgångspunkt i Socialstyrelsens verksamhetsområde samt myndighetens uppdrag och ansvar som sektorsansvarig myndighet.

Utredningens syfte är att stärka den svenska försörjningsberedskapen genom att utveckla nya former för samverkan mellan näringsliv och offentliga aktörer, samt att skapa tydligare och mer långsiktiga ramverk för avtal och ansvarsfördelning vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig.

Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak utredningens bedömning att en fördjupad samverkan mellan stat och näringsliv är avgörande för att säkerställa tillgången till samhällsviktiga varor och tjänster. Samtidigt anser myndigheten att utredningen inte ger tydlig vägledning eller verktyg för hur näringslivets försörjningsberedskap kan stärkas i praktiken.

Avsnitt 3.7 Införa ett nytt system för försörjningsberedskapsavtal (F-avtal)

Utredningen föreslår att ett nytt system för försörjningsberedskapsavtal (F-avtal) ska ersätta det tidigare systemet med krigsviktiga företag (K-företag ”Krigsviktiga företag”). Syftet är att säkerställa tillgången till samhällsviktiga varor och tjänster vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig, i situationer där ordinarie upphandlingsförfaranden inte är tillräckliga eller möjliga. F-

avtal ska kunna tillämpas vid fredstida kriser, höjd beredskap eller krig och ska omfatta sådana varor och tjänster som är nödvändiga för befolkningens överlevnad, för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner eller för att stärka det militära försvaret och dess allierade.

Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak utredningens förslag men anser att det finns oklarheter kring när och hur F-avtal ska tillämpas.

Avsnitt 3.8, 3.9 F- avtalens förenlighet med EU rätten

Utredningen gör en noggrann genomgång av EU-rätten och bedömer att alla F-avtal måste utformas så att de är förenliga med EU rätten och att principerna om proportionalitet, konkurrensneutralitet och undvikande av överkompensation är centrala.

Socialstyrelsen tillstyrker utredningens bedömning men saknar analys av hur EU:s statsstödsregler kan tillämpas för att möjliggöra företagets finansiering av nödvändiga beredskapsåtgärder.

Socialstyrelsen konstaterar att en redogörelse för hur förordning (EU) nr 651/2014 respektive förordning (EU) 2023/2831 kan tillämpas, saknas. Vidare saknas en bedömning avseende möjligheterna att tillämpa det så kallade *minimis*-stöd. Tillämpning av stöd av mindre värde skulle medföra att företag och totalförsvarsviktiga verksamheter ges förbättrade förutsättningar att genomföra nödvändiga investeringar.

Avsnitt 3.10 Ny samlad lagstiftning om försörjningsberedskap

Socialstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att regeringen bör tillsätta en utredning om en ny försörjningsberedskapslag. Syftet med detta är att ge offentlig sektor möjlighet att ålägga företag att vidta åtgärder för försörjningsberedskapen vid kriser, höjd beredskap och krig.

Näringslivet har en avgörande roll för Sveriges försörjningsberedskap och merparten av företag inom somliga branscher är internationella bolag med utländskt ägande och komplexa globala logistikkedjor. Socialstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att näringslivets ansvar, bör tydliggöras i en kommande försörjningsberedskapslag. En sådan reglering skulle kunna klargöra företagets skyldigheter och förväntade insatser vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig, och därigenom skapa förutsättningar för en mer enhetlig, förutsebar och långsiktigt hållbar försörjningsberedskap.

Socialstyrelsen styrker att lag om försörjningsberedskap ska innehålla bestämmelser om uppgiftsskyldighet.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Taha Alexandersson och enhetschefen Klara Diskay deltagit. Utredaren Salumeh Bastami har varit föredragande.

För Socialstyrelsen

Taha Alexandersson